

2022

av Johan Kjellander 2022

Under 2022 bytte vi Bird of Passage mot en mindre båt, köpte solpaneler och elbil och blev nästan färdiga med husbygget. Det känns som vi äntligen börjar landa efter alla år då vi antingen bott i ett halvfärdigt hus eller också varit på resande fot i vår segelbåt.

Året börjar med båtförsäljning

I slutet av 2021 skrev vi avtal om försäljning av Bird of Pasage. Köparen hette Ian och var från Australien. Han ville betala båten omgående om den fick ligga kvar vid vår brygga till April månad då han skulle komma hit personligen för att vårrusta och sedan segla söderut. Vilket han också gjorde. Isen låg då fortfarande kvar men jag hade ju elvärme på, så det gick bra för honom att flytta in direkt.

Han tog god tid på sig att förbereda båten för avgång. Efter några veckor hjälpte jag honom att flytta båten till östra gästhamnen i Mariehamn och där blev han kvar ytterligare ett tag innan han kom iväg söderut. Turistvisum i

EU gäller bara i 3 månader så han kom till Södra Danmark innan det var dags att lämna båten på ett varv och återvända hem till Australien. När han får ett nytt visum kommer han tillbaks och fortsätter seglingen.

Många har frågat mig om det inte var svårt att skiljas från en båt som man byggt själv och upplevt så mycket tillsammans med, men svaret är faktiskt nej! Att bygga Bird of Passage var en underbar utmaning och att segla henne jorden runt var en dröm, men nu är det gjort och nu hägrar nya projekt. Bird of Passage var en stor båt som passade perfekt ute på havet, men där Tove och jag nu är i livet passar hon inte in. Det var jätteskönt att se henne segla vidare mot nya äventyr och slippa det ansvar och det arbete som det innebär att ha en så stor båt när man inte behöver den längre.

Majbrasa

Många av vår kommuns drygt 30 byar firar Valborg sista April varje år med en Majbrasa. En knapp mil hemifrån ligger Bertby och där hade man samlat ihop en försvarlig hög med ris och grenar. För säkerhets skull hade man också tagit dit en bil från Östra Saltviks Frivilliga Brandkår, ÖSFBK. Kanske var det tur för det var torrt på marken och det tog sig snart i gräset runt brasan, men brandkåren släckte förstås.

Vädret var fint och det var gott om folk, både vuxna och barn. Korv och lotteri och massor av skänkta priser. Det blev en riktigt stilig brasa men snart var det bara askan kvar. Tack bästa granne Katarina för att vi fick åka med dig i din stora bil.

Båtmuseet på Vårdö

På Åländska Vårdö finns en pensionerad maskinmästare med ett stort intresse för Åländsk sjöfart. Han heter Lars-Erik Eriksson och har skrivit boken "På minnets redd" där han berättar om ett 60-tal fartyg som varit i Åländsk ägo under det senaste århundradet (ISBN 978-952-93-2784-3). Under sitt liv i maskinrummet på olika fartyg har han också samlat minnen från olika båtar och med tiden har det växt till ett helt museum. Vi åkte dit och träffade honom.

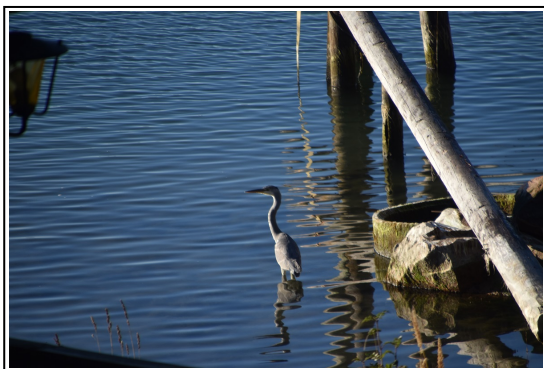

Det fanns många roliga gamla prylar från olika fartyg men framförallt en fin samling av tavlor och annat med anknytning till pasagerartrafiken mellan Sverige och Åland. Det är ju bara så underbart att det finns eldsjälar som Lars-Erik som orkar samla ihop och vårda minnen från förr.

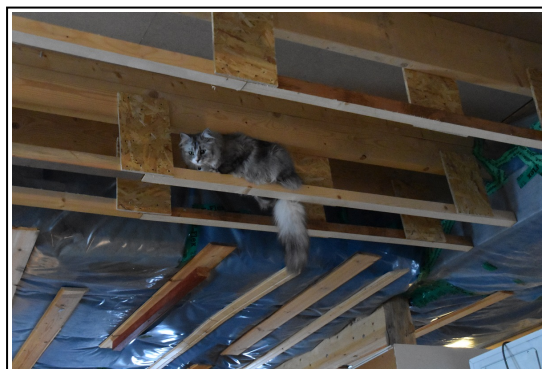
Djur och natur

Det är en ständig ström av naturupplevelser runt vårt hus och jag försöker plåta lite då och då som en påminnelse om hur underbart vi har det. I vintras hade vi en säl i viken och jag fick se den många gånger då den kom upp i en vak för att andas. Mellan 5 och 10 minuter var den borta, sen kom den tillbaks. Rådjur har vi väldigt gott om och dom är inte blyga av sig utan äter gärna av våra växter i trädgården.

Den här sommaren har en häger ofta varit på vår strand och i våras häckade ett par Knipor i vassen. Första dagen jag såg mamman med ungar var dom 7 stycken. Sen minskade dom i antal till 4. Det är stort svinn på nyckläckta fågelungar. Dom älskade att vara nere vid vår strand och kröp ofta upp på bryggstolpen för att torka i solen.

Sen har vi ju vårt eget lilla vilddjur, Smilla. En korsning mellan Maine Coon och Chinchilla Perser. Nyfiken som alla katter och älskar att klättra runt i det halvfärdiga huset. En härlig svans har hon.

Vi har gott om Gullvivor och det passar ju bra för det är Ålands landskapsblomma.

Vi utökar vår trädgård sakta men säkert och brukar varje år försöka plantera någonting nytt. I fjol blev det ett körsbärsträd och i år blev det ett päronträd. Båda blommade och päronträdet gav till och med en liten frukt.

Vi hann till och med plantera en Rododendron-buske.

Jag har jobbat i många år med vår badstrand. Först med att bli kvitt vassen och sen med att bygga dom två pirarmarna som blir som ett skyddande rev. Sen har jag kört grus och sand i massor och nu efter många år börjar det likna något. Playa Kjellander kallar vi den.

Naturen kan ställa till det ibland. Två tallar blåste ner i vintras och hamnade precis på Martins vedbod. Det passade ju bra.

Till Sverige på bröllop

En nackdel med att bo på Åland är att vi inte kan träffa släkt och vänner i Sverige så ofta som vi skulle vilja. Det tar en dag att resa dit och en dag att resa hem och det kostar ett par tusen i bensin och biljetter. Vi brukar dock försöka göra en Sverigeresa på våren och en på hösten och i Maj skulle min brorsdotter Matilda gifta sig så då passade det bra att åka. En stor fest var det och vigsel ute i vårgrönskan med massor av släktingar och goda vänner. Kul. Matilda och Max hade fått skjuta upp bröllopet två år på grund av Corona så nu var dom glada att det äntligen blev av.

Midsommar

Vi brukar alltid flagga på Midsommar men i år ville vi göra något extra så vi tog fram våra gästflaggor och knöt ihop dom i en lång rad. Drygt 50 stycken blev det och i alla dessa länder har vi seglat. Från Island i norra Atlanten till Tahiti i Söderhavet.

Gästflagg eller artighetsflagg som det också heter, är en gammal tradition bland sjöfarare. När man besöker ett främmande land skall man alltid ha sin egen nations flagga i aktern för att visa vem man är, men också en mindre (gäst-)flagga från det land man besöker i masten. Att inte följa denna regel anses mycket oartigt och kan till och med leda till krångel med tull och hamnmyndigheter. Vi har alltid varit noga med att skaffa oss den rätta gästflaggan när vi kommit till ett nytt land och tycker det är roligt att spara på dom som souvenirer. Några har Tove sytt själv och dom är ju extra roliga att ha, men jag tycker också att vår Sovjetiska gästflagga är lite extra. Dels för att det var så svårt att få tillstånd att komma dit 1989 och dels för att Sovjetunionen som land inte existerar längre.

Den nya båten

När Bird of Passage nu lämnat oss blev det tomt nere vid bryggan men vi hade en tanke om att såsmåningom skaffa oss en lite mindre båt, som vi kunde använda för fiske och kortare turer i skärgården. Jag hade en vag ide om vilken typ av båt jag ville ha men det var inte bråttom och just nu hade vi ju inte tid eftersom huset först måste bli färdigt. Kanske nästa sommar...

Men så fick jag se en annons på en båt som stämde så bra in på mina vaga funderingar att jag var tvungen att åka och titta på den. Den låg i Mariehamn och var till salu för ett rimligt pris. I gott skick och allt fungerade och en nästan ny båtvagn följde med. Vi slog till. Vi har inte tid att använda den särskilt mycket i år men nu vet vi vad vi har och kan ägna vintern åt att planera vad vi vill göra med den nya båten i framtiden. Det ska bli spännande och fortsättning följer. Än så länge har den inte ens ett namn.

Båtbesök

Vi får ofta besök på sommaren och ibland via sjön. I år slumpade det sig att två olika båtar dök upp samtidigt. Först kom Alar och Cissi från Stockholm. Dom lärde vi känna i Grekland för 25 år sedan när vi låg med våra båtar på samma varv och dom hade en liten dotter i samma ålder som Martin och Gustav. Hon hette Molly och hon dök upp här dagen efter för att mönstra på hos mamma och pappa. Kul att få träffa henne också efter alla dessa år.

Några timmar senar kom en båt till. Det var Christer och Lotta med båten Catalina från Örebro. Med sig hade dom Sven-Gunnar och Annika. Alla fyra är riktigt gamla seglarkompisar. Lotta hade brutit foten och var inte så rörlig. Efter bastun blev det stor middag runt vårt gamla matsalsbord och massor av seglarminnen att diskutera. 12 personer med Martin och Gustav men vi fick plats. Framåt sena kvällen blev det garagefest som vanligt och där fanns det mer öl.

Familjen Alar, Cissi och Molly Surna och Mollys pojkvän August säger adjö. Tove, Gustav och Martin till höger. Det känns underbart roligt att gamla seglarvänner tar vägen förbi, särskilt nu när vi inte seglar så mycket själva. Jag hoppas ni fortsätter att komma. Nästa år ska vi ha en ännu bättre brygga!

Medborgarskap

Tove och jag flyttade till sommarstugan på Åland 2014 och i samband med att vi sen sökte bygglov för att renovera stugan till modern standard för boende året runt fick vi också tillåtelse att skriva oss på adressen permanent. I och med detta blev vi utlandssvenskar, fortfarande svenska medborgare men utan permanent adress i Sverige. Vi hade fortfarande svenska pass och vi röstade i de svenska valen.

Så småningom kunde vi 2021, ansöka om finskt medborgarskap, vilket beviljades och i år ansökte vi också om finska pass. Vi har nu dubbelt medborgarskap och får själva välja vilket land vi vill rösta i. Sverige eller Finland. Eftersom vi bor på Åland innebär det också att vi nu efter 5 år och med finskt medborgarskap kan få Åländsk Hembygdsrätt vilket är ett villkor för att få lagfart på en fastighet.

Hembygdsrätten är en speciell regel som bara gäller på Åland. Den tillkom i samband med den så kallade Ålandsöverenskommelsen 1921 efter 1:a världskriget, då Finland av Nationernas Förbund tillerkändes suveränitet över Åland. För att inte riskera att det svenska språket och den svenska

kulturen på Åland skulle "förfinas" fick Ålänningarna en viss grad av självstyre och rätt att kräva anknytning till Åland för att kunna äga mark, så kallad Hembygdsrätt. Åland förklarades redan vid Parisfreden 1856 för Demilitariserad Zon vilket bland annat innebär att personer i dag med Åländsk Hembygdsrätt inte behöver göra värnplikt. Se: [Wikipedia om Ålands demilitarisering](#)

Höghuset

Husbygget (det eviga) går vidare. Under vinter och vår har jag jobbat inomhus med kök och badrum. El-Gustav har varit här i flera omgångar och kopplat in både det ena och det andra medan VVS-Kenneth hjälpt till med rörmockeriet. Själv har jag snickrat och dragit el- och avloppsrör i väggar, tak och golv. Ventilationskanalen till köksfläkten var mycket jobb.

Kösinredningen levererades ihoppackad på 5 lastpallar. Allt fick plats under tak i carporten. Sen började jag packa upp den första pallan och tog in köksdelarna en och en i verkstan. Oj vad mycket plats det tog plötsligt. Dom har varit väldigt fiffiga när dom stuvat dom olika delarna på lastpallarna.

Sen var det dags att ta in dom olika delarna i huset och sätta dom på rätt plats. Efter ett par veckor såg det ut så här. Det som återstår är bänkskivor av sten som ännu inte är levererade.

Med köket på plats var det dags att få huset färdigt utvändigt. Nu är alla byggnadsställningar borta och det enda som saknas är en altan som ansluter till köksdörren på gaveln. Men det får bli nästa sommar.

Långhuset

Jag har länge gått och sneglat på taket på Långhuset och sett att solen lyser bra där. Det kanske skulle vara ett fint ställe att sätta solpaneler på. Sagt och gjort, vi beställde i början av året med leverans lagom till midsommar. Själva panelerna sätts på långa skenor som skruvas fast i taket. Det tog en dag att montera skenorna och en dag till att montera panelerna. Samtidigt jobbade elektrikern med att montera växelriktare och batteri inne i verkstan. Mot slutet av den andra dagen (21/6-22) gick anläggningen igång.

Det finns mycket att säga om detta med solpaneler och det diskuteras livligt i olika medier, inte minst på FaceBook. När jag skriver detta har anläggningen varit i gång drygt fyra månader och vi är överraskade över hur lönsamt det

har varit. Än så länge har räkningarna från elbolaget alla slutat på noll. Inget att betala alltså. Det ska bli mycket intressant att sammanställa resultatet när vi haft anläggningen ett helt år.

På taket sitter nu 24 paneler som tillsammans kan ge som mest c:a 10 kilowatt. En växelriktare gör om likströmen från panelerna till vanlig 3-fas växelström. Dessutom ingår ett batteri på c:a 12 kilowattimmar.

Växelriktaren förser huset med ström, i första hand från solpanelerna, i andra hand från batteriet och i sista hand från nätet. Om solen lyser, batteriet är fullt och all ström inte förbrukas matas överskottet ut på nätet och vi får betalt för det. Tack vare batteriet är vi också mindre utsatta om det skulle bli strömbavbrott. Systemet går då automatiskt in i backup-mode eller Ö-drift som det också heter och vi får ström till huset så länge batteriet har ström kvar. Ungefär ett dygn klarar det med normal förbrukning.

På sommaren ger panelerna mer ström än vi förbrukar så det blir ett visst ekonomiskt överskott som elbolaget håller inne till dom mörka vintermånaderna då vi inte producerar tillräckligt med ström själva. Då dras kostnaden för den el vi köper från det innestående överskottet. För att spara ännu mer har vi bytt eltariff från fast pris till spotpris enligt NordPools timtaxa. Genom att flytta en stor del av vår förbrukning till dom billiga nattimmarna räcker vårt innestående överskott till fler kilowattimmar. Vi betalar nu i snitt bara 1:47 SEK per kilowattimme inkl. nätavgift, skatt och moms istället för den fasta taxan som ligger på 2:35.

I slutet av September bytte vi bort vår gamla röda Hyundai mot en Nissan Leaf batteribil från 2019 med 2500 mil på mätaren. Jättefin och vilken lyx att köra. Tyst, och värme som kommer så fort man trycker på knappen. Eftersom vi nu har billig el på natten har jag ställt in att elbilen bara ska ladda sig när elen är som billigast. Så här års när vi måste köpa el från elbolaget blir vår milkostnad under 3 kronor milen. På sommaren när bilen kan laddas direkt från solpanelerna blir milkostnaden bara 1:50 och det beror på att elbolaget bara betalar ungefär hälften så mycket för den ström vi kan sälja som den ström vi köper.

Vi har nu investerat sammanlagt c:a 500.000;- SEK av pengarna vi fick när vi sålde båten, i solpaneler och elbil. Våra saftiga elräkningar ser ut att vara ett minne blott och bensin lär vi bara behöva köpa några få gånger om året. Bird of Passage fortsätter att leverera!

Martinhuset

Martin byggde en fin altan till sin stuga i fjol. Nu var det dags att göra något åt den gamla eldstaden. Golvet runt eldstaden hade sjunkit ihop och murstocken hade spruckit. Han bestämde sig för att riva den gamla eldstaden och murstocken och se om han kunde rikta upp golvet. När allt tegel och murbruk var borta visade det sig att det fanns en brandskada under eldstaden. En golvbjälke var så skadad att den hade gått av. Inte konstigt att golvet hade satt sig!

Vi stoppade grovt virke under den skadade golvbjälken och lyfte upp alltihop med domkraft. Oj så bra det blev. Sen byggde Martin en gjutform, armerade och göt ett fundament för den nya kaminen. Brandsäkert och stadigt.

En liten fin miljögodkänd Sissi-kamin levererades från Finland några dagar senare.

En rostfri Harvia-skorsten fanns i lager hos Mattsons i Godby, komplett med takhuv, isolering och genomföring. Betydligt enklare och snabbare än att mura upp en ny skorsten av tegel. Till höger ovan ser man en del av det gamla teglet i en hög på marken.

Ekorrrhuset

Ja det finns många hus här på Ersnäs udde och nu fick Martin en ide om att bygga ett hus även åt ekorren. Jag vet inte vad som inspirerade honom men vi har mycket ekorrar här och det finns en del information om hur man gör ett ekorrhús på internet. Det ska vara inredning med flera "rum" och det ska vara två ingångar. Ett nät på bakre väggen gör det enklare att klättra. En gammal tall på hans gård hade en bra gren där vi surrade huset med ett band runt stammen.

Peters Kvarn

Det har funnits många väderkvarnar på Åland och ännu finns några kvar. Däremot är det inte många människor idag som kan tekniken att bygga och reparera en väderkvarn. Vår granne Peter Karlsson är en av de få, kanske den enda på Åland. Han har en stor träverkstad med speciella maskiner där han kan tillverka alla typer av reservdelar till en väderkvarn och han har också ett lager med grovt virke som han hittat i skogarna på Åland.

Självklart har han också en egen kvarn hemma på gården, och den har han byggt själv.

Kvarnen har fyra "vingar" fästa på en grov drivaxel. Inuti kvarnen ser man det stora kugghjulet som sitter fast på drivaxeln. Till vänster ser man också lådan där man håller i kornen som skall malas. Två stora runda kvarnstenar under det lilla kugghjulet står för själva malningen. På den högra bilden ser man det lilla kugghjulet som får den övre stenen (löparen) att rotera. Strax under det lilla kugghjulet rinner kornen ner i en ränna och vidare ner i ett hål i mitten av löparen. Där krossas dom mellan löparen och den undre stenen och mjölet förs sakta ut mot ytterkanten av stenarna och faller sedan vidare ner genom golvet där det samlas upp.

Här kan man läsa mer: [Reparation av väderkvarn](#)

Kommer man på besök kan man bli bjuden på en kopp kaffe och en Åländsk "avec". På bilden sitter Peter och pappa Erik i vårsolen och myser.

Granen

Träd här ute i skärgården blir ofta lite mindre och knotigare än träd som växer in mot land, men vi har ett undantag alldeles bredvid huset vårt. Man ser det tydligt på bilden ovan till vänster, en jättestor gran som är högre än alla andra träd. Den röda stugan på bilden är vår bastu och bakom den ser man den stora granen. Bilden till höger är tagen från landsidan och där ser man granen precis till höger om vårt "Långhus". Den är riktigt magnifik, väldigt grov och mycket högre än alla andra träd.

Vi vet att granen är gammal därför att det finns en berättelse om någon som hette Ginlund som lär ha planterat den för länge sedan och historien berättar också att den ska vara från Sibirien.

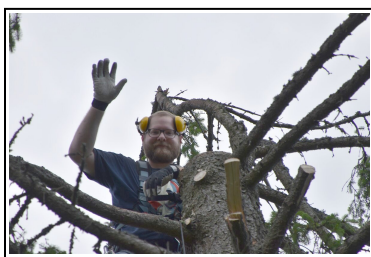
Tyvärr står den alldeles intill vårt hus och har nu blivit så stor att den skuggar en hel del. Många som besökt oss har förfärats av att den står så nära och frågat om vi inte ska ta bort den. Jag har alltid tyckt att den är vacker men när vi nu monterat solpaneler på taket så kommer skuggan att bli ett problem. Beslutet är alltså taget och granen ska bort, men innan den är helt borta och glömd ville vi rota lite i dess historia. Det kan den väl vara värd.

Tove visste alltså att mannen som planterat granen hette Ginlund. Hon visste också att hennes mamma Ulla som ung hade gått i samma klass som Ginlunds dotter. Dom bodde i det stora gula huset nordost om bron över färjsundet i Kvarnbo och det var snart 100 år sedan. Vi googlade och hittade såsmåningom en text från Finska Hushållningssällskapet arkiv där man redogör för hur en Forstmästare Herman Ginlund arbetade som Skogsvårdsinstruktör på Åland 1917-28. Se: [Lars Zilliacus 2003, Finska Hushållningssällskapet Arkiv och Skrifter del 3 sid 191, ISBN 951-765-144-9](#)

Tove hittade också en annan text där Herman Ginlund omnämns, se: [Examensarbete av Mikael Berglund 2011 sid. 7,9](#)

Nu vet vi alltså att denne Ginlund har funnits här för ungefär 100 år sedan och vi vet också genom vår granne Erik som nu är över 80, att Ginlund planterat granen här, och inte bara denna, utan två till strax i närheten. En av dom blåste omkull under stormen Alfrida i Januari 2019 och jag vet att en annan granne som ägde marken där den stod berättade att det gick åt flera tankar med bränsle till motorsågen bara för att få bort kvistarna. Så stor var den. Den tredje granen lär ha försvunnit tidigare och den vet vi inget mer om, men tre stora granar har det alltså varit och enligt Erik ska dom ha varit Sibiriska.

Jag googlade lite igen och det verkar som granarna kan ha varit Sibirisk (ädel- eller silver-)gran eller Pichtagran (Lat:Abies Sibirica) alternativt Siberian Spruce (Lat:Picea obovata). En typ av gran som inte växer naturligt i skandinavien men som är vanlig längre österut. Varför Ginlund planterat tre Sibiriska granar där vi numera bosatt oss vet vi inte men han var ju genom sitt yrke antagligen både kunnig och intresserad av lite ovanliga träd. Kanske ville han se hur de skulle klara sig i den karga Åländska skärgårdsnaturen, och om så var fallet hoppas jag att han nu är nöjd. Över hundra år gamla, nästan en meter i diameter nertill och närmare 30 meter höga!

Men hur skulle vi få ner den? Omöjlig att fälla utan att skada hus eller andra träd. Alltså måste vi ta ner den bit för bit och Martin erbjöd sig att börja. Upp och klättra och kapa lite grenar på vägen och sen fäste han en lång lina runt toppen som jag spände upp runt en annan gran en bit därifrån. Nu kunde Martin kapa toppen på den stora granen och vi var säkra på att den skulle falla åt rätt håll.

Ner kom den och den hamnade precis där vi ville. Vilken tur. Det visade sig att det inte bara var en topp, utan hela sex stycken! En så här hög gran i

havsbandet blir utsatt för starka vindar ibland och uppenbarligen hade den blåst av ett antal gånger och bildat nya toppar.

Det blev enorma mängder med ris att ta reda på. Jag höll på i många dar och körde ris ner till stranden på en skottkärra. På bilden ovan till höger ligger ungefär hälften av allt riset. Det blir nog till att elda upp det så småningom.

Toppen kapade jag upp till ved och det mesta av grenarna tog jag också hand om.

En del grenar var riktigt grova. Den här är 15 centimeter i diameter och riktigt tung. Den kommer nog att brinna bra!

Nu är det bara stammen kvar. Oj så mycket ljusare det har blivit. Både på taket med solpanelerna och i trädgården. Nu får stammen stå och torka till nästa sommar och då tror jag att den går att fälla i ett stycke.

Släkt och goda vänner på besök

På sommaren har vi ofta besök och det gillar vi ju förstås. Vi har två gäststugor och toalett med dusch i Långhuset som gästerna kan använda. Kommer man med husbil har vi en bra plats framför Långhuset med nära till el och vatten.

Här är några av sommarens besök:

Danne med hustru Eva och mamma Gunnel. Danne är släkt med Tove via Tove's mormor som hade en bror (Julius) som var gift med Dannes gammelmoster (Anna).

Barndomskamraten Kerstin, granne från Rågsved i Stockholm, som var här första gången redn 1964.

Familjen Lellman från Tyskland hyrde flera somrar i rad vårt ställe när vi var ute och seglade. I år kom dom tillbaks i husbil för att hälsa på och då hade dom med sig goda vänner som också hade husbil. Vi tog en promenad upp till dansareberget för att titta på utsikten.

Meliss är Ålänning och släkt med Toves släkt. Tillbringade mycket tid som barn hos Toves gammelfarmor på Norrgårds i Långbergsöda.

Pia är också en barndomsvän till Tove. Gick till och med i samma lekskola. I år hade hon med sig Carina som är kompis med både Tove och Pia från gymnasietiden.

Stefan med hustru Anita och sonen Jonas med dotter Linnea. Stefan var kusin med Tove's mamma Ulla. Stefan och Anita bor i Stockholm men har sommarstuga i Långbergsödavik (Öjen) granne med Meliss.

Tove har en syssling här på Åland som varit fiskare på Östersjön i hela sitt liv. Svante heter han och hans mamma Marianne var kusin med Toves mamma Ulla. I somras var han här och bjöd på nyfångad aborre. Svante har många spännande historier om livet till sjöss att berätta.

Min syssling Lena är en återkommande gäst. I år hade hon med sig sin dotter Tove med familj. Tyvärr hittar jag inga bilder från årets besök. Bilden ovan är ifrån 2021.

Ryska kanoner på Saggö

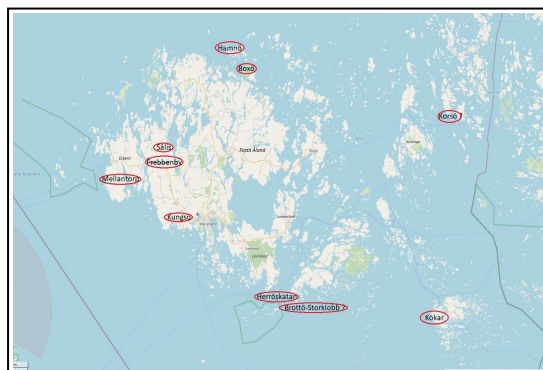
Jag har flera gånger tidigare skrivit om platser vi besökt där det för ungefär 100 år sedan fanns Ryska kanonbatterier. Det var ursprungligen 10 olika platser och vi har sett de flesta men inte alla. I följ. text. besökte vi Boxö och då skrev jag om det här: [Ryska kanonerna 2021](#)

I år hade vi förmånen att få göra ytterligare en sjöresa med Crister och Carola och den här gången gick den till en ö som idag heter "Saggö ön" men som för 100 år sedan omnämns som "Hamnö", c:a 5 sjömil hemifrån och inte så långt ifrån Boxö som vi besökte i följ. Med på resan den här gången var också grannen Iris.

Ön är obebodd och saknar brygga men vi lyckades förtöja mot en klippa som ligger strax intill den plats där Ryssarna under 1:a världskriget byggde en liten hamn för att ta iland all utrustning. Därifrån går en typisk stenlagd väg c:a 600 meter upp till klipporna på ön's västra sida och där hittade vi resterna av kanonställningarna.

Här är dom 10 platserna där Ryssarna byggde kanonställningar (batterier) under 1:a världskriget. Vi har nu besökt dom flesta men det återstår två,

Korsö och Brottö-Storklobb, så det finns fortfarande intressanta sjöresor att göra kommande år.

Här tror jag det blir lagom att avsluta loggboken för 2022. Tusen tack till alla vänner och bekanta som hjälpt oss på olika sätt under året och God Jul och Gott Nytt år från Tove och Johan.

Slut på 2022

